

Ramon Ribas i Planas

Boix de Ramon Ribas publicat a la novel·la La carcajada (historia de un buen hijo), de García Ladevese, 1872

d'abril de 1828 — Barcelona, 5 de gener de 1880), que va editar serialment Eduard González a Barcelona.

Ramon Ribas i Planas (Terrassa, 1850 — 1924) començà estudiant arquitectura, però, el 1869, decidí aprendre la tècnica del gravat i es convertí en un dels deixebles predilectes de Francesc Brangulí i Royo (Barcelona, 3 de març de 1840 — 1910), que tenia el seu taller al carrer del Conde de Asalto, 8, de Barcelona.

El mateix 1869, Ribas ja realitzà dos boixos per a *La monarquía sin monarca ó grandezas y miserias de la Revolución de Setiembre*, un assaig escrit pel republicà Antoni Altadill i Teixidó (Tortosa, 17

Ramon Ribas va obrir un taller al primer terç del número 38 del carrer Comtal de Barcelona, i va arribar a ser considerat un dels millors gravadors del seu temps, tal com ho comentava l'erudit

Ramon Nonat Comas i Pitxot (Barcelona, 17 de juny de 1852 — 28 de juliol de 1918) a la pàgina 6 de l'edició matinal de *La Veu de Catalunya* del 30 de març de 1911.

El 1872 col·laborà en l'edició de la traducció d'*Historia de los tribunales secretos*, de Paul Féval (Rennes, 28 de novembre de 1817 — París, 8 de març de 1887), publicada a Barcelona per Joan Pons. El mateix 1872, aparegueren gravats seus, fets a partir dels dibuixos d'Eusebi Planas i Franquesa (Barcelona, 1833 —1897), que il·lustraven la novel·la costumista *La carcajada (historia de un buen hijo)*, d'Ernesto García Ladevese (Castro Urdiales, 1850 — Madrid, 1914).

Fragment de l'auca *El rector de Vallfogona*, del gravador Ramon Ribas, editada el 1871 per Antoni Bosch
Fons Joan Amades i Gelats

A partir de 1870 il·lustrà algunes de les auques de la casa Antoni Bosch (Tortellà, 1818 — ?), domiciliada al carrer del Bou de la plaça Nova, 13, de Barcelona, com fou el cas, el 1871, de la titulada *El Rector de Vallfogona*, editada amb motiu de l'èxit obtingut per l'obra de Frederic Soler i Hubert (Barcelona, 9 d'octubre de 1839 — 4 de juliol de 1895), i que s'havia estrenat el 14 de novembre d'aquell any al Teatre Romea. També d'auques com *Historia del barberillo de Lavapiés*, inspirada en la sarsuela de Francisco

Asenjo Barbieri (Madrid, 3 d'agost de 1823 — 19 de febrer de 1894), amb lletra de Luis Mariano de Larra y Wetoret (Madrid, 1830 — 1901), una obra que fou estrenada al Teatro de la Zarzuela de Madrid, el 18 de desembre de 1874, i de *Los pastorcillos de Belén*, de Luis Sunyer i Casademunt, a partir de dibuixos de Jaume Pahissa i Laporta (Barcelona, 1846 — 1928), estrenada al Teatre Romea de Barcelona el 21 de desembre de 1891. Així mateix, són seus els

gravats de l'auca *Historia, Fiestas y Fiestas de Nuestra Señora de las Mercedes*, encarregada per l'orde mercedària.

Durant un període relativament llarg, sembla que aquest gravador va romandre inactiu, fins que ens trobem al diari l'*Eco de Tarrassa*, del 22 de juliol de 1883, a la crònica de l'Exposició Local d'aquell any, la següent referència: «Acabando de recorrer el corredor correspondiente al ala que dá al N.O. nos hallamos con (...) una variada colección de grabados al boj del tarrasense Ramon Ribas, residente en Barcelona, ejecutados con una limpieza y pulcritud recomendables».

Disseny de la capçalera de La Hormiga de Oro, corresponent a l'edició de l'1 de gener de 1888

Gravat realitzat per Ramon Ribas, a partir d'un disseny de Paciano Ross i Bosch

El 1888 el setmanari catòlic i carlista *La Hormiga de Oro*, fundat per Lluís Maria de Llauder i de Dalmases (Madrid, 8 de maig de 1837 — Barcelona, 10 de juny de 1902) i aleshores dirigit per Sebastià Josep Carner (Barcelona, 6 de gener de 1850 — 1935), li encarregà el gravat de la nova capçalera de la revista a partir d'un disseny de Paciano Ross i Bosch (Sarrià, 1851 — Barcelona, 29 de abril de 1916). La capçalera presentava els diferents símbols que caracteritzaven la publicació i que feien al·lusió a la fe catòlica, l'art, les ciències i la literatura, als quals se sumaren la tiara papal, fent referència a la recent versió castellana de *La Esposizione Vaticana*, editada per Eredi Vercellini i Gustavo Bianchi, i distribuïda

des de l'administració de la llibreria La Hormiga de Oro, domiciliada al carrer de la Ciutat, 7, de Barcelona, amb el nom de *La Exposición Vaticana Ilustrada*. Aquesta publicació tenia com a objectiu preparar la celebració del jubileu sacerdotal del papa i convèncer l'opinió pública de la rellevància i influència internacional del Vaticà. La capçalera amb el gravat de Ramon Ribas fou emprada per *La Hormiga de Oro* fins al primer número de 1894.

Ribas també va ser professor de gravat al boix a l'Institut Català de les Arts del Llibre, entitat fundada el 1898 pel dibuixant i pintor Josep Lluís Pellicer i Fenyé (Barcelona, 1842 — 1901), pel dibuixant, editor i tipògraf Eudald Canivell i Masbernat (Barcelona, 26 de novembre de 1858 — 2 d'abril de 1928) i pel tipògraf, litògraf i relligador Josep Cunill i Sala (Vic, 1849 — Barcelona, març de 1905).

Va col·laborar també amb publicacions com *Bibliofília*, dirigida per Ramon Miquel i Planas (Barcelona, 1874 — 26 de juliol de 1950), que des del 1911 recollia tota classe d'estudis i notícies sobre lli-

Boixos de Ramon Ribas dedicats a Joan Maragall i a Emili Guanyavents, a partir dels dibuixos de Jaume Pahissa i Laporta, publicats a *Bibliofília*, 3 de desembre de 1911

bres en general i sobre qüestions de llengua i literatura catalanes en particular. La seva col·laboració consistí a traduir al boix, entre 1911 i 1920, els retrats d'escriptors catalans dibuixats per Jaume Pahissa.

A més treballà per a *La Campana de Gràcia*, amb gravats que acompanyaven cròniques polítiques, i per a *El Noticiero Universal*, entre d'altres.

Ana Fernández Álvarez
anacampanadas@gmail.com